GÖTEBORGS UNIVERSITET

Små barns anknytning

En intervjustudie om trygghet och omsorg i förskolan från ett förskollärarperspektiv vid inskolning

Namn Izabell Flodén Dinov & Julia Djupfeldt
Program Förskollärarprogrammet för yrkesverksamma

Uppsats/Examensarbete:15 hp
Kurs: LÖXA2G
Nivå: Grundnivå/Avancerad nivå
Termin/år: HT/2023
Handledare: Rauni Karlsson
Examinator: Anette Hellman

Nyckelord: Anknytning, omsorg, trygghet, yngre barn, förskola, förskollärarperspektiv, intervju, anknytningsteori, inskolning, fenomenografi,

Abstract

I Läroplanen för förskolan (2018) lyfter de vikten av att skapa en trygg omsorg för både barnet och deras vårdnadshavare vid inskolning. Från våra tidigare erfarenheter som förskollärarstudenter har vi upplevt en skillnad i hur olika förskolor tolkar omsorgsbegreppet och även hur mycket vikt de lägger vid omsorgsuppdraget. Detta skapade en nyfikenhet hos oss som gjorde att vi ville lära oss mer om hur förskollärare tänker och arbetar med anknytning, omsorg och trygghet på förskolan med specifikt ettåringar.

Vårt syfte med utvecklingsarbetet är att undersöka hur förskollärare anpassar verksamheten för att fylla de yngsta barnens behov (1 år) av trygghet och omsorg vid inskolning. Från dessa forskningsfrågor tar vi vår utgångspunkt:

- Vad upplevs som framgångsfaktorer vid en trygg inskolning?
- Hur kan förskollärare tillgodose anknytningsbehovet för att skapa en trygg omsorgsmiljö för de yngsta barnen på förskolan?
- Vad finns det för förbättringsmöjligheter kring omsorgsarbetet på förskolan?

Studien grundar sig på kvalitativ metod som bygger på samtalsintervjuer. Intervjuerna har skett med sex erfarna förskollärare som arbetat med ettåringar. Resultaten från intervjuerna har genomgått en fenomenografisk analys med sju steg, och de har sedan kategoriserats i teman som är relevanta för att besvara forskningsfrågorna. I vår resultatdiskussion har tidigare forskning och transkriberat materialet från samtalsintervjuerna använts som utgångspunkt.

Resultaten visade att grunden vi lägger vid inskolningen är av stor betydelse för barnets trygghet på förskolan. Vi såg också att personalen och miljön kunde ha både positiv och negativ påverkan på barns stress. Samt att hinder i förskoleverksamheten påverkar förskollärarnas möjligheter att bemöta barnens anknytningsbehov. Ett annat resultat som framkom var att det är viktigt att prioritera barns trygghetsbehov under inskolningen. En längre inskolning och möjligheten att utveckla nära relationer med en eller flera pedagoger kan vara en effektiv strategi för att främja barns trygghet under denna övergångsperiod.

Förord

Genom detta utvecklingsarbete har vi fått en bredare syn på inskolningens betydelse för de yngsta barnen och allt arbete som ligger bakom. Vi har fått en inblick i förskollärarens arbete med att skapa en trygg omsorgmiljö och vikten av närvarande omsorgsfulla pedagoger även om det finns hinder på vägen. Vi har fått ta del av förskollärare som brinner för sitt yrke och barnen. Tack för att ni gjorde denna uppsats möjlig genom att ställa upp på intervju och delge era erfarenheter och ert yrkeskunnande. Tack även till Rauni Karlsson som hjälpt oss genom alla stegen i detta utvecklingsarbete och pushat oss framåt med konstruktiv kritik.

Innehållsförteckning

Förord **1**

Innehållsförteckning **1**

1 Inledning **3**

1.1 Syfte och frågeställning 4

2 Bakgrund **4**

2.1 Styrdokument 4

2.2 Tidigare forskning 4

2.2.1 Omsorg 4

2.2.2 Barngruppens storlek 5

2.2.3 Inskolning 5

2.2.4 Anknytning 6

3 Teoretisk utgångspunkt och centrala begrepp **8**

3.1 Anknytningsteorin 8

3.1.1 Olika anknytningsmönster 8

3.1.2 Pedagoger som anknytningspersoner 9

3.1.3 Hur en anknytningsrelation kan påverka andra relationer 9

4 Metod **10**

4.1 Fenomenografisk ansats 10

4.2 Intervju 10

4.2.1 Urval 11

4.2.2 Etiska principer 11

4.2.3 Studiens kvalité 12

4.2.4 Analys 12

5 Resultat **13**

5.1 Förskollärarnas beskrivning av trygga barn 13

5.2 Förskollärarnas beskrivning av otrygga barn 14

5.3 Föräldrarnas roll i att skapa trygghet för barnet 15

5.4 Framgångsfaktorer vid inskolning 16

5.5 Kartläggning av trygghet och omsorg 17

5.6 Trygg omsorgsmiljö 17

5.7 Förbättringsmöjligheter kring omsorgsarbetet 18

6 Diskussion **19**

6.1 Resultatdiskussionen 20
6.1.1 Trygg inskolning 20
6.1.2 Anknytningsbehovet för de yngsta barnen (1 år) 21
6.1.3 Förbättringsmöjligheter 21
6.1.4 Metoddiskussion 22
6.1.5 Didaktiska konsekvenser 23
6.1.6 Vidare forskning 24
7 Referenslista 25
Bilaga 1 28
Bilaga 2 29

1 Inledning

I Läroplanen för förskolan (2018) kan vi som blivande förskollärare läsa att ett av våra viktigaste uppdrag är att skapa en trygg omsorg genom en förskola som är lärorik, trygg och rolig för alla barn. Grunden till trygghet på förskolan utvecklas vid inskolningen då det är det första mötet barnet har med förskolemiljön, pedagoger och ibland andra barn.

Barn tillsammans med vårdnadshavare skall erbjudas en god inskolning enligt Lpfö18 (2018). Men vad är då en god inskolning? Under en inskolning på förskolan är det inte bara en separation från vårdnadshavarna som står i centrum utan barnet behöver även skapa anknytning till andra människor. Kihlbom (2009) menar på att den svåraste tiden för separation för ett barn är mellan födseln och upp till tre års ålder. För att ett barn lättare skall kunna utveckla en trygghet hos någon annan, är en god förutsättning att den anknytningen barnet har till sin eller sina föräldrar är en trygg anknytning. Ansvaret ligger hos både vårdnadshavarna och förskollärarna att skapa en bra trygghet för barnet under inskolningen, då det lägger grunden för lärandet. Kihlbom (2009) lyfter även vikten av att pedagoger behöver tid för att lära känna barnets behov. Det är en viktig del i att skapa en trygg omsorgsmiljö på förskolan. När barnet känner sig tryggt kommer hen att lättare klara av att vara på förskolan utan sin primära anknytningsperson.

I denna studie vill vi därför undersöka och få större förståelse för hur förskollärare anpassar verksamheten för att fylla de yngsta barnens behov (1 år) av trygghet och omsorg vid inskolning. Omsorg är viktigt för att barnet skall knyta an och därför anser vi att vår studie bör grundas utifrån anknytningsteorin. Sommer (2005) lyfter Bowlbys anknytningsteori och han betonar definitionen anknytning som ett starkt känslomässigt band barnet har till en annan person. Broberg m.fl. (2012) förklarar detta vidare som att barn utvecklar en anknytning till den personen som de anser att de kan söka trygghet och närhet hos. Författarna beskriver hur en anknytning som utvecklas mellan barnet och förskolläraren är beroende på hur uppmärksam förskolläraren är på barnets anknytningsbehov.

Att ta hand om små barn i förskolan innebär främst att ge dem mat, blöjbyten, klä av och på dem, engagera sig i lekfulla aktiviteter och andra liknande sysslor. Niss (2009) menar på att det är i dessa situationer som de nära och meningsfulla relationerna skapas och utvecklas. Det är viktigt att förstå att den fysiska omvårdnaden inte är separerad från den emotionella kopplingen utan snarare sammanflätade. Att tillhandhålla en hög kvalitativ omsorg förutsätter en positiv och förtroendefull relation med barnet, vilket i sin tur ökar medvetenheten om hur den fysiska omvårdnaden ska genomföras på bästa sätt (Niss, 2009).

Vidare grundar vi våra frågeställningar i skollagen (SFS 2010:800) 8 kap. 2 § som beskriver barnens rätt till trygg omsorg och att verksamheten ska tillgodose barnets behov av omsorg och utveckling. Med grund i barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter (UNICEF Sverige, 2018) artikel om social trygghet. Artikeln beskriver att barn har rätt till social trygghet och att pedagogerna ska se till att denna lag följs även i förskolan. Även i artikel tre lyfter barnkonventionen att alla beslut som rör barnet skall beakta barnets bästa.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet är att undersöka hur förskollärare anpassar verksamheten för att fylla de yngsta barnens behov (1 år) av trygghet och omsorg vid inskolning.

- Vad upplevs som framgångsfaktorer vid en trygg inskolning?
- Hur kan förskollärare tillgodose anknytningsbehovet för att skapa en trygg omsorgsmiljö för de yngsta barnen på förskolan?
- Vad finns det för förbättringsmöjligheter kring omsorgsarbetet på förskolan?

2 Bakgrund

I följande kapitel redogör vi för våra styrdokument och tidigare forskning kring omsorg, trygghet och anknytning för de yngsta barnen (1 år) i förskolan vid inskolning.

2.1 Styrdokument

Lpfö18 (2018) beskriver förskolans viktiga omsorgsuppdrag och menar att förskolans arbete med omsorg är av stor vikt då det lägger grunden för lärande i förskolan. Genom att skapa bra grund för barnen att stå på får barnen goda förutsättningar för utveckling och lärande, som även det är en stor del av förskolans uppdrag.

För att kunna bemöta alla de krav som ställs på förskolan behöver förskolan hålla en hög kvalité, enligt lpfö18 (2018) är det förskolans rektor som har ansvar över kvalitén på förskolan. Detta betyder bland annat att förskolan ska vara likvärdig i hela Sverige och att rätt resurser ska ges till förskolan så att kvalitén klarar av att mäta de krav som *Läroplanen för förskolan* (2018) har satt för förskoleverksamheten.

Omsorgsuppdraget finns även i Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter (UNICEF Sverige, 2018) som blev lag 1 januari 2020. I Barnkonventionen kan vi läsa att alla barn har rätt till social trygghet, här ingår det att få trygghet och omsorg även på förskolan. Det inte bara rektorn som ansvarar för att detta följs utan även Sveriges regering. Sveriges regering har även tagit fram skollagen och Skollagen (SFS 2010:800) 8 kap. 2 § beskriver barnens rätt till trygg omsorg. Detta uppdrag är därför högst aktuellt även i förskolan.

2.2 Tidigare forskning

2.2.1 Omsorg

Vad är omsorg? Johansson och Pramling Samuelsson (2001) beskriver ordet omsorg genom att det är *något vi gör för andra*, vi ger omvårdnad och omtanke med känsla för att hjälpa den som vi vill ge omsorg. I förskolan förekommer omvårdnad genom exempelvis blöjbyten, klädbyte och måltider. Andra delen av omsorgs begreppet är *omtanke*, omtanke förekommer genom exempelvis barns inflytande, relationer och uppfyllda anknytningsbehov. Johansson och Pramling Samuelsson (2001) instämmer med det som lpfö18 (2018) lyfter i frågan om

omsorgens betydelse, men de ser att det finns en viss status bland förskolepedagoger att arbeta med undervisning. Detta menar Johansson och Pramling Samuelsson (2001) gör att det är till stor del barnskötare som arbetar med omsorgen och förskollärarna tar på sig rollen att undervisa barnen. Detta trots att omsorg och lärande är begrepp som hör ihop (lpfö18, 2018).

Den som ansvarar för förskolans kvalité är rektorn. Detta är något som Brodin och Renblad (2012) lyfter i sin studie, efter att de har intervjuat förskolerektorer. De förstår att barns trygghet i förskolan har en koppling till kvalitén i förskolan. De skriver att kvalitén kan handla om personalstyrkan, det vill säga hur ofta den byts ut eller hur kompetensen hos pedagogerna är. De skriver vidare att genom att förskolan jobbar på ett förebyggande sätt för att barnen inte skall utsättas för kränkande behandling ökar kvalitén hos förskolan. Fortsättningsvis lyfter studien att brist på planering, barngruppens storlek och kommunikationsfel är de största faktorerna som drar ner kvalitén i förskolan.

2.2.2 Barngruppens storlek

Pramling, Williams och Sheridan (2015) lyfter barngruppens storlekar relaterat till läroplanens intentioner. Artikeln riktar sitt fokus på hur förskollärare uttrycker sina möjligheter och hinder när de arbetar med att följa läroplanens intentioner i förhållande till barngruppens storlekar. Den syftar till att utforska hur förskollärare hanterar och uppfattar utmaningar att följa läroplanens krav på pedagogisk kvalitet när de möter begränsningar i form av stora barngrupper. Det vill säga att stora barngrupper kan leda till att det blir svårt för förskollärarna att fullfölja förskolans uppdrag. I artikeln kan vi se att de flesta förskollärarna upplever en konflikt mellan deras ambition att arbeta enligt läroplanen, som innebär att de vill ge barnen utrymme för lärande och lek samt lyssna på deras behov, och de praktiska utmaningarna de ställs inför på grund av storleken på barngruppen. Förskollärarna vill vara professionella förskollärare och följa de pedagogiska intentionerna, men de upplever hinder som gör det svårt att uppfylla dessa ambitioner. Detta kan vara en utmaning för både förskollärarna och barnen.

Även Vermeer och Van Ijzendoorn (2006) lyfter barngruppens storlek men utifrån ett barnperspektiv där de uppmärksammar att storleken på barngruppen kan orsaka stress hos barnen. Stress hos barnen kan uppstå genom flera olika faktorer. Vermeer och van Ijzendoorn (2006) tar upp att de långa timmarna barnen är separerade från sina föräldrar kan vara en bidragande orsaka till stress hos barn.

2.2.3 Inskolning

Raikes (1993) har genomfört en studie gällande små barns anknytning till deras pedagoger, där hon lyfter att små barn är känsliga och att vi bör beakta deras känslighet för förändringar när sådana ska göras. Något som påverkar barnens anknytning enligt Raikes (1993), är verksamhetens utformning, om det är en verksamhet som ofta genomgår förändringar påverkar detta också barnets anknytning negativt. Studien syftade till att se om pedagogers tid med varje enskilt barn påverkade anknytningsläget barnet har. Raikes (1993) kunde dra slutsatsen att barn som tillbringar mer enskild tid med sin inskolningspedagog får en tryggare anknytning och utvecklas bättre än barn som ges lite tid tillsammans med en inskolningspedagog. Engagerade pedagoger har även Simonsson och Thorells (2010) poängterat kan göra stor skillnad för förskolebarn. I deras studie tar de upp olika inskolningsprocesser.

Barnens första möte på förskolan har varit Simonsson och Thorells (2010) största fokus, samt de olika samspelsprocesserna de mött på vägen. De valde att observera barn under två veckors tid för att följa deras inskolningsprocess och deras sociala samspel. Under observationerna kunde de sa att pedagogerna använde sig av en inskolningsmetod där alla pedagoger medverkade i barnets inskolning och inte en bestämd. Simonsson och Thorells (2010) lyfter flera olika sätt som bidrar till att barn under inskolning bygger och skapar nätverk under sina första dagar på förskolan. Vidare lyfter Simonsson och Thorells (2010) att vissa barn är aktivt i skapandet av sitt sociala liv medan vissa barn behöver hjälp. Därav är engagerade pedagoger och leksaker en hjälp. Forskarna betonar hur förskolan ses som en viktig arena där barnen introduceras och utvecklas i sociala sammanhang under sin tid på förskolan.

2.2.4 Anknytning

Singer och Wong (2019) beskriver att i Sverige går 64% av alla barn under 3 år i förskolan. Forskarna lyfte då frågan huruvida små barns behov kan mötas i förskolan. Genom intervjuer med pedagoger inom barnomsorgen kommer Singer och Wong (2019) fram till att det ställs höga krav på pedagogerna som arbetar med de yngsta barnen då pedagogerna behöver skapa emotionella relationer till alla barn. Det finns risker som de intervjuade pedagogerna ser med en tidig förskolestart och det är barnens möjlighet till en trygg anknytning, detta påpekar pedagogerna då de i sina verksamheter har sett att de minsta barnen har ett stort behov av närhet. Med höga ekonomiska krav som kan visa sig i nedskärning av personal, ser de intervjuade pedagogerna risker med att barnen kan få rutinmässig omsorg snarare än individanpassad omsorg, då kraven på pedagogerna riskerar att bli för höga. Även forskarna ser en risk med att barnomsorgens kvalitet riskerar att minska om de ekonomiska kraven på förskolan blir för höga.

Commodari (2013) tar i sin studie upp barnens relationer till pedagoger i förskolan. Hon lyfter vikten av att barn skall känna trygghet i förskolan och menar på att de gör det genom en trygg anknytning. Just därför är barnens relation till pedagogerna på förskolan viktig. Hon skriver även att om barnet känner sig tryggt eller otryggt styr om barnet kommer att utforska förskolans värld eller inte. Commodari (2013) lyfter även vikten av att barnen skapar en trygg anknytning till minst en pedagog på förskolan och att det leder till att de barnen tar till sig lärandet i förskolan bättre än om de inte har en trygg pedagog att tillgå.

Dalli (1999) uppmärksammade även hon att barn bör ha en trygg pedagog på förskolan. Dalli (1999) genomförde fallstudier på olika förskolor och valde därefter att analysera små barns anknytning till vuxna under inskolning på tre av dessa. Hennes fokus har främst varit på barnet men hon har även valt att studera de vuxna som varit inblandade. Dalli (1999) lyfte i sin studie att barn visade trygghet till pedagogen fortare om de bara hade en ansvarspedagog. Detta gav barnet en möjlighet att ha den pedagogen som en tillfällig anknytningsperson när deras anknytningsperson hemifrån inte fanns där. Dalli (1999) lyfter i sin slutsats att hur barnet knyter an till en vuxen ligger till grund för hur pedagogerna främst lägger upp inskolningen. Dalli (1999) hänvisar till studier som visat på hur separationer från barnet och föräldern har påverkats negativt. Detta är inte något som behövt ske om strategierna hade sett annorlunda ut. Med det sagt upplyser Dalli (1999) att det bör läggas lika stor fokus på de vuxna som är inblandade då de är en bidragande faktor i det hela.

Även Howes och Hamilton (1992) undersökte anknytningsmönster mellan pedagog och barn från att de var spädbarn och under hela perioden i förskolan. I deras studie påvisas samma

resultat som Dalli (1999) kom fram till i hennes studie. Howes och Hamilton (1992) såg genom statistik att barn som hade samma pedagog under en längre tid fick en tryggare anknytning än de barnen som bytte pedagog flera gånger. Fram tills att barnen var 30 månader gamla tenderar relationen mellan pedagog och barn att vara otrygg om det förekom pedagogbyte. Vid 30 månader och uppåt var relationen mellan pedagog och barn stabil oavsett pedagogbyte eller inte. Det vill säga att pedagogbyte påverkade relationen och anknytningen mellan pedagog och barn negativt.

Ainsworth och Bell (1970) gjorde i stället en studie om små barns anknytning till sina mödrar. Studien gick ut på att barnen fick utforska leksaker i ett rum. I rummet satt barnets mor och en okänd person. En bit in i studien avlägsnade sig modern och barnet skulle på egen hand utforska leksakerna, alternativt tillsammans med den okända personen. Studien visade att barnet inte blev tydligt stressad av att modern gick ut ifrån rummet men när modern kom tillbaka sedan startade barnets anknytningssystem och närhetsbehovet blev större än innan modern gick ut ifrån rummet. Anknytningssystem förklaras av Broberg m.fl. (2023) som en reaktion för att få omsorg och trygghet, anknytningssystemet aktiveras i studien här för att barnet känner sig otryggt. När anknytningssystemet slås på kan det uttrycka sig i exempelvis gråt eller att barnet slutar utforska sin omgivning. Broberg m.fl. (2023) beskriver anknytningsmönster som barnens förmåga att växla mellan utforskande och trygghetssökande. Ainsworth och Bell (1970) drar då slutsatsen efter att ha observerat flera barn att barnet som under en kort period blir lämnad av sin mor även om miljön är inbjudande och lugn får ett ökat påslag i anknytningssystemet och behovet av närhet ökar en längre stund efter modern kommer tillbaka. Detta gör att barnet under denna stund inte utforskar leksakerna längre, fokuserar enbart på modern och resultatet av detta blir då enligt forskarna att barnet under denna stund lär sig mindre. Forskarna påpekar dock här att studien är kort och gjord på 56 barn som är ca 1 år gamla, vilket kan göra den vilseledande då det är en liten grupp barn även om resultaten från denna studie var tydlig, att små barns behov av trygghet ökar när de blir lämnade av deras anknytningsperson.

Även Howard m.fl. (2011) undersökte effekterna av tidig separation mellan barnet och modern. I studien lyfter de anknytningsteorin och jämför Bowlby som lyfte vikten av moderns fysiska tillgänglighet, med Ainsworth som klargjorde två andra aspekter av tillgänglighet som är viktiga för barns anknytning. Ainsworth menar på att barnet måste både utveckla en övertygelse om att kommunikationslinjerna med modern är öppna och att modern finns där när barnet behöver hjälp. Howard m.fl. (2011) lyfter att separation mellan barnet och modern under de två första levnadsåren är kopplade med barnets socioemotionella och språkliga utveckling samt moderns känslighet. Därför har de valt att undersöka kopplingar mellan fysisk tillgänglighet, moderns lyhördhet och barnresultat. De har valt att fokusera på barn mellan födseln och tvåårsåldern i studien eftersom moderns tillgänglighet är särskilt viktig under den perioden. Slutsatserna som framkom i studien säger att tidig separation kan komma att kopplas till otrygganknytning som även kan få efterföljande psykiska problem. Separationer från modern som bara varar några ynka timmar kan leda till obehag för barnet. Detsamma gäller normala separationer såsom att barnet spenderar dagen i barnomsorg som i följd kan visa sig vara fysiologiskt påfrestande för många barn. Det framkommer även att när trygga barn blir äldre blir det lättare för dem att tolerera fysiskt avstånd från modern.

3 Teoretisk utgångspunkt och centrala begrepp

Ett examensarbete som utgår från barns trygghet och omsorg i förskolan vid inskolning anser vi behöver grundas i anknytningsteorin.

3.1 Anknytningsteorin

Anknytningsteorin grundades av John Bowlby och Mary Ainsworth. De båda forskarna började med att forska om anknytning på egen hand och beslöt sig sedan för att de skulle börja forska tillsammans. Bowlby började tidigt att forska om små barns anknytning till deras moder. Detta för att han hade egna erfarenheter från ett tidigare arbete på en skola. Ainsworth fick upp intresset för forskning genom sina studier och började först att stötta en annan forskare vid namn Blatz, det var genom detta arbete Ainsworth fick upp intresset för små barns anknytning och började forska tillsammans med Bolwby. Genom deras forskning kommer Ainsworth och Bolwby fram till att moderns sätt att reagera på barnens behov återspeglar sedan vilken typ av anknytningsmönster barnet får. Forskningen visade också att barnen hade ett tydligt anknytningsmönster redan vid 6 månader samt att det inte gick att skämma bort barnen med för mycket uppmärksamhet och närhet, då de skapade tryggare barn. De tryggaste barnen var mer benägna att utforska och leka på egen hand än de barn som hade en otrygganknytning till sin moder. (Ainsworth & Bowlby, 1991).

Broberg m.fl. (2012) beskriver anknytningsteorin som barnets känslomässiga relationer till andra och hur dessa relationer kan ha olika betydelser för barnets utveckling. Det mest centrala begreppet inom anknytningsteorin är *trygg bas* och *säker hamn.* Den trygga basen innebär att barnets primära anknytningsperson finns närvarande för barnet när den utforskar sin omvärld. Den säkra hamnen innebär att barnet kan återvända dit om de upplever otrygghet i sitt utforskande av omvärlden.

Ett annat centralt begrepp inom anknytningsteorin är *inre arbetsmodell* som Broberg m.fl. (2012) lyfter som något som handlar om barns föreställningar. Den inre arbetsmodellen kan vara positiv eller negativ, beroende på om barnet har en trygg eller otrygg social relation med sin primära anknytningsperson. En positiv inre arbetsmodell kan bidra till positiva miljöer runt omkring barnet medan en negativ inre modell kan bidra till ett negativt samspel med både barn och vuxna.

Wallroth (2010) menar att barn föds med ett anknytningssystem. Ett *anknytningssystem* innebär att barnet har en förmåga att genom olika medel som att exempelvis gråta, fånga föräldrars uppmärksamhet. Genom anknytningssystemet vill barnet få mycket närhet och uppmärksamhet och få föräldrarna att sätta i gång sitt omvårdnadssystem. En orsak till att barnets anknytningssystem startar är rädsla. Vid rädsla är det oerhört viktigt för barnet att få närhet, och då är den *primära anknytningspersonen* att föredra. Den primära anknytningspersonen är den person som står barnet närmast och som gett barnet både fysisk och psykisk närvaro under en längre tid.

3.1.1 Olika anknytningsmönster

Broberg m.fl. (2012) beskriver anknytning som något som barnen utvecklar successivt under de första levnadsåren. Det finns flera olika typer av anknytning och vilken typ av anknytningsmönster barnet utvecklar beror på hur de har tolkat sin omvärld.

De olika typer av anknytningsmönster är: *Trygg anknytning* innebär att barnet har en trygg, närvarande och tillgodogörande person som tar hand om barnets alla behov. Barnet blir då tryggt och lugnt, men också nyfiket och intresserat av att upptäcka sin omgivning, för barnet vet att om rädsla skulle uppstå så det finns en anknytningsperson nära för att kunna söka tröst och trygghet hos. (Wallroth, 2010).

Känner inte barnet av en trygghet hos den vuxne som hen söker närhet hos kallas det för *otrygg anknytning*. En otrygg anknytning kan även benämnas som undvikande anknytning som innebär att barnet visar på att de inte fått sina fysiska och psykiska behov tillgodosedda. Barnet har upptäckt att genom att agera med gråt vid trygghetsbehov, men blivit avvisat och försöker då hålla sig lugn på egen hand för att möjligtvis kunna få lite närhet. (Wallroth, 2010).

Ambivalent anknytning innebär också att barnet är otryggt, barnet kräver otroligt mycket närhet och har aktiverat sitt anknytningssystem på max i förhoppning om att anknytningspersonen ska erbjuda trygghet till barnet. Men för barnet är det svårt då anknytningspersonen här inte är villig att ge barnet detta då hen är fokuserad på sina egna behov i första ledet. (Wallroth, 2010).

Desorienterad anknytning innebär att barnet är rädd för sin anknytningsperson. Anknytningspersonen har helt misslyckats med sitt uppdrag som förälder och inte hjälpt barnet med vare sig psykiska eller fysiska behov. Barnet vet inte hur de ska bemöta sin anknytningsperson då det är den personen barnet vill söka närhet hos men är samtidigt rädd för hur de ska bli bemött. (Wallroth, 2010).

3.1.2 Pedagoger som anknytningspersoner

Broberg m.fl. (2012) lyfter att barn kan utveckla en anknytningsrelation till fler än en person. Detta behöver inte betyda att barnets primära anknytningsperson blir utbytt eller mindre viktig. Broberg m.fl. (2012) beskriver det som *anknytningshierarki*, vilket innebär att personen som varit barnets mest fasta punkt befinner sig längst upp i hierarkin och den som befinner sig längst ner kommer högst troligen ha det svårt för att trösta barnet när någon som befinner sig högre upp i hierarkin finns närvarande. Däremot behöver inte den som befinner sig högst upp i hierarkin nödvändigtvis vara barnets föräldrar. Broberg m.fl. (2012) lyfter att barnet först och främst måste bilda en relation till de som ska trösta dem när deras primära anknytningsperson inte finns närvarande. Detta kan ta tid för barnet och det krävs engagemang från pedagogens håll för att barnet ska kunna se den som sin tillfälliga anknytningsperson.

3.1.3 Hur en anknytningsrelation kan påverka andra relationer

Broberg m.fl. (2012) påpekar att anknytning till olika personer ofta är oberoende av varandra och hur deras anknytning sen innan ser ut kan påverka kommande anknytningar. Om ett barn har en trygg anknytning till sina föräldrar och därmed en positiv inre arbetsmodell kommer barnet förvänta sig att pedagogen som blir deras anknytningsperson när föräldrarna är frånvarande också kommer att bemöta barnet på samma sätt som föräldrarna. Om barnet däremot har en otrygg anknytning tenderar barnet att dra sig undan på förskolan och därav riskera att inte bli sedd. De leder till att barnet också får en otrygg anknytning till förskolan. Det krävs engagemang, tid och möjlighet för att kunna vända på det och bygga upp en trygg anknytning till barnet så att relationerna inte påverkar varandra och blir detsamma. Broberg m.fl. (2012).

4 Metod

I metoddelen redogör vi för vilken metod vi har använt oss av för att samla in allt material. Därefter kommer vi att redogöra för hur vi genomfört studien samt vilka principer vi behövde förhålla oss till.

4.1 Fenomenografisk ansats

Fenomenografin grundad av Ference Marton är en ansats vi kommer att använda oss av i detta examensarbete. Fenomenografin är en metod som används för att analysera tankar av olika fenomen som sker runt människor. Det är viktigt att frågorna som ställs i intervjun utvecklas genom intervjuns gång för att ge möjlighet för den som intervjuar att fördjupa sig i den intervjuades svar (Dahlgren & Johansson 2019). En viktig metod när vi intervjuar är sonderande frågor, dessa typer av frågor används för att få ett utvecklat svar på frågorna, det är viktigt här att de sonderande frågorna kan relatera till vårt syfte och frågeställningar (Kvale, 1997). För att kunna använda oss av vårt empiriska material kommer vi att spela in intervjuerna för att göra det möjligt att göra en tillförlitlig analys på intervjusvaren.

I vårt analysarbete kommer vi därför att använda oss av den fenomenografiska analysmodellen beskriven av Dahlgren och Johansson (2019). Modellen består av sju steg som sker i följande ordning: Gå igenom materialet, kondensation, jämförelse, gruppering, artikulera kategorierna, namnge kategorierna och till sist den kontrastiva fasen. Genom detta hoppas vi komma fram till ett utfallsrum.

4.2 Intervju

Vi valde att designa vår studie byggd på kvalitativa data och har under arbetets gång förhållit oss till kvalitativa forskningsintervjuer beskrivna av Kvale och Brinkman (2014). Vi har använt oss av samtalsintervjuer för att utforska förskollärares perspektiv på vår studie.
Kvale och Brinkman (2014) lyfter att i denna typ av intervju är det deltagarna som intervjuas som ska stå i centrum. Därav har vi lagt fokus på att mest lyssna och försöka förstå förskollärarnas perspektiv utan att förvränga det med våra egna tankar och värderingar. Oavsett om vi har samma yrke så handlar det om ens egna upplevelse, vilket är viktigt att ha i åtanke enligt Kvale och Brinkman (2014).

Innan vi genomförde intervjuerna krävdes det en hel del förarbete. Vi började med att skriva fram vårt syfte och frågeställningar tills att vi kände oss helt nöjda. Därefter var det dags att börja formulera intervjufrågorna. Efter det tog vi kontakt med rektorerna på förskolorna där vi ville intervjua förskollärarna. Innan vi drog i gång med intervjuerna genomförde vi varsin provintervju för att försäkra oss att intervjuerna relaterar till vårt syfte och frågeställning. Vi upptäckte efter provintervjuerna att vi behövde vara bättre på att ställa följdfrågor för att få mer fördjupade svar. Efter provintervjun var det dags att påbörja intervjuerna.

Under intervjuerna använde vi oss av en intervjuguide (bilaga 2) som innehöll förutbestämda frågor. Vi använde oss också av sonderande frågor som Kvale och Brinkmann (2014) lyfter

som viktiga. Det vill säga följdfrågor som vi ställer till förskollärarna. Exempel på sådana frågor kunde vara: ”Har du något exempel på en sådan händelse?”
Varje intervju tog ungefär 30 minuter att genomföra. Under intervjuerna satt vi ensamma i ett personalrum på förskolorna för att inte bli störda. Vi antecknade på datorn under intervjuns gång, samt spelade in alla intervjuer i sin helhet via röstmeddelande funktionen på telefonen.

4.2.1 Urval

Syftet med denna studie var att undersöka hur förskollärare anpassar verksamheten för att fylla de yngsta barnens (1 år) behov av trygghet och omsorg vid inskolning. Vi bestämde därför att vi ville intervjua sex utbildade förskollärare som arbetade med de yngre barnen (1 år) i förskolan. Även om trygghet är viktigt för alla barnen i förskolan, så är betydelsen av samspelet särskilt påtagligt för de allra yngsta och nyaste barnen. Detta är anledningen till att vi valde att fokusera våra frågor riktat mot barn vid 1 års åldern. Deltagarnas namn är fiktiva för att skydda deras integritet.

Deltagarna i studien (fiktiva namn):

- 1: Maja, arbetat cirka 10 år som förskollärare
- 2: Evelina, arbetat cirka 6 år som förskollärare
- 3: Nikolina, arbetat cirka 16 år som förskollärare
- 4: Karin, arbetat cirka 20 år som förskollärare
- 5: Helena, arbetat cirka 33 år som förskollärare
- 6: Felicia, arbetat cirka 9 år som förskollärare

4.2.2 Etiska principer

I vår studie har vi förhållit oss till de fyra etiska principerna som Vetenskapsrådet (2002) och Vetenskapsrådet (2017) lyfter. Nedan beskriver vi innebörden med dem och hur vi gick till väga för att förhålla oss till dem.

Informationskravet innebar att vi hade skyldighet att informera deltagarna om vad syftet var med vår studie, hur vi skulle genomföra studien samt hur vi kommer att använda oss av allt material. Det var också viktigt att vi informerade deltagarna att det var helt frivilligt att delta. Detta ska ske antingen muntligt eller skriftligt. Samtidigt som vi kontaktade rektorerna på förskolorna skickade vi ut ett informationsbrev (bilaga 1) där vi redogjorde för vad vårt syfte är med studien samt hur vi hade tänkt att genomföra den.

Samtyckeskravet innebär att vi behövde ett samtycke från deltagarna vi intervjuade. Samt informera dem om sina rättigheter att kunna avbryta sin medverkan när de själva vill. När vi hade fått ett godkännande från rektorn tog vi kontakt med förskollärarna på förskolorna för att också få deras samtycke till att vara med, samt boka tid för intervju

Konfidentialitetskravet innebär att deltagarna som deltagit i studien skall ges sekretess genom att de är anonyma. Därav har vi använt oss av fiktiva namn. Vi ska också förvara allt material där obehöriga inte kan ta del av det fram till godkänt examensarbete.

Nyttjandekravet innebär att vi endast fick använda vårt insamlade material när de används i forskningsändamål. Detta är något som deltagarna blev informerade om innan vi startade.

4.2.3 Studiens kvalité

Reliabilitet, eller tillförlitlighet, avser noggrannheten och exaktheten i hur data samlas in i en studie. För att bedöma en studies reliabilitet kan en återupprepning av samma undersökning genomföras på samma sätt. Om resultaten i den återupprepande undersökningen överensstämmer med den ursprungliga studien, tyder det på att studiens tillförlitlighet är hög redogör Kvale och Brinkmann (2014). Validiteten i en studie handlar om hur väl data som samlats in mäter det som var avsikten med studien. Med andra ord, det handlar om hur relevant de insamlade data är för att besvara vår frågeställning och uppnå syftet med vår studie. Vi anser att vi har hög validitet i vår studie eftersom vi har fått svar på vår frågeställning. Kvale och Brinkmann (2014) betonar valideringen som en central aspekt. För att kunna använda och analysera förskollärarnas svar, valde vi att spela in helheten av intervjuerna med hjälp av röstmeddelande funktionen på telefonen. Detta ökade tillförlitligheten av materialet, eftersom vi kunde transkribera svaren så exakt som möjligt och på det sättet slapp vi förlita oss på minnet eller precisa anteckningar. Det är dock viktigt att påpeka att vi inte använde respondentvalidering, det vill säga att vi inte återkopplade resultatet till deltagarna för att bekräfta att vi hade förstått dem korrekt. Vi har dock kontinuerligt under intervjuerna bett om förtydliganden vid eventuell osäkerhet, samt ställt följdfrågor när det behövts.

Enligt Kvale och Brinkmann (2014) är generaliseringen av vår studie svår på grund av det begränsade antalet intervjupersoner. Med andra ord, det finns inte tillräckligt omfattande underlag av våra insamlade data för att möjliggöra generalisering. Vi försökte bredda vår urvalsprocess genom att intervjua förskollärare från olika delar av Sverige, helst utan någon tidigare anknytning till oss, för att öka möjligheten att uppnå resultat som ska kunna generaliseras till andra förskollärare (Eriksson Bajaras m.fl. 2013). Det är tydligt att våra resultat stöds av tidigare forskning, men trots detta anser vi att generaliserbarheten är begränsad och vi kan endast se att igenkännbarheten är hög och kan förändra hur vi ser på inskolningen.

Vårt utvecklingsarbete är giltigt för förskollärarens arbete i förskolan. Vi hoppas på att kunna visa på framgångsfaktorer vid inskolning, lyfta förbättringsmöjligheter och eventuella hinder. Vår förhoppning är att förskollärarens omsorgsarbete går att utveckla framåt och hoppas kunna bidra med detta genom vårt utvecklingsarbete.

4.2.4 Analys

I analysarbetet använder vi oss av den fenomenografiska analysmodellen beskriven av Dahlgren och Johansson (2019).

- Steg ett handlar om att vi ska gå igenom vårt material som i detta utvecklingsarbete är intervjuer. Intervjuerna är inspelade med ljud och sedan nedskrivna för att vi ska ha möjlighet att gå igenom materialet flera gånger och få en helhet i de intervjuades svar på våra intervjufrågor. Vi lyssnar på intervjuerna och transkriberar intervjuerna i sin helhet på ett gemensamt dokument. Kroksmark (2007) beskriver att det inte går att analysera enskilda repliker från en intervju utan att det är viktigt att se till helheten, då helheten kan påverka vårt sätt att analysera materialet och ge den enskilda repliken en annan innebörd. Vi skriver därför ner hela intervjun i dokumentet och försöker utgå från helhetsuppfattningen av intervjun samtidigt som vi analyserar detaljerna som hjälper oss förstå helheten.

- Steg två är kondensation. Kondensation innebär enligt Dahlgren och Johansson (2019) att vi ska plocka ut de delar ur intervjuerna som kan relateras och användas som utgångspunkt inför resultatet baserat på våra frågeställningar. Vi plockar ut de delar som ger oss svar på våra frågeställningar, vi diskuterar sedan dessa muntligt innan vi skriver ner dessa i dokumentet inför steg tre.

- Steg tre Här är det dags att jämföra de vi plockat ut ur intervjuerna vid kondensationen för att hitta likheter och skillnader i de intervjuades svar. Vi jämför våra intervjusvar och våra uppfattningar av texterna för att se vad som skiljer sig och vad vi ser för likheter.

- Vid steg fyra grupperar vi de delar som plockats ut från intervjuerna och relatera dem till varandra. Vi letar här upp de svar och uppfattningar vi fått av intervjuerna för att hitta ytterligare likheter som gör att grupperingarna blir färre.

- Steg fem är steget då vi artikulerar kategorierna och sorterar våra texter baserat på likheter. Vi grupperar vår insamlade data i olika teman, vi valde att utgå från våra frågeställningar för att kunna synliggöra vår röda tråd mellan intervju och frågeställningarna.

- Steg sex namnger vi de olika kategorierna, vi väljer ut namnen genom att sammanfatta de olika teman vi kan se i grupperna vi skapat av de insamlade materialet.

- Vid steg sju slår vi ihop de kategorier som liknar varandra och detta är den kontrastiva fasen. Här minskar vi ytterligare på kategorierna och försöker koppla dessa direkt till våra frågeställningar för att underlätta inför resultatdelen.

  (Dahlgren & Johansson, 2019).

5 Resultat

I detta kapitel presenteras resultaten från intervjuerna med de sex förskollärarna. Vi har strukturerat upp kapitlet med underrubriker som är relaterade till våra frågeställningar.

5.1 Förskollärarnas beskrivning av trygga barn

På förskolan berättar förskollärarna om när de upplever att ett barn är tryggt på förskolan. Alla informanter var överens och lyfte att barn uttrycker trygghet genom att söka stöd och hjälp från förskollärarna. De flesta av dem tillägger att det sker när barnet vågar utforska förskolans miljö och aktiviteter. Den förskolläraren som inte betonade att barns trygghet hänger ihop med att de vågar utforska uttrycker sig i stället mer utförligt genom att i stället säga:

> Nikolina: *När barnet ler åt dig, när de kommunicerar med dig, när de lämnar saker till dig, när de kan gå 10 meter ifrån dig, när de kan vara med kompisar, när de äter (kan vara olika). Allt rullar på utan några frullor på tråden och när det är frullor på tråden kan de handskas med dem på ett fungerande sätt.*

Nikolina beskriver mer utförligt att ett barn som vågar utforska kan vara tryggt på förskolan men samtidigt visa sig som otrygg i en ny miljö vid första mötet. På det sättet kan pedagogerna

få en felaktig bild av deras trygghetssituation från första start. Just därför är det viktigt som förskollärare att se över andra viktiga faktorer som kan utbringa trygghet för ett barn.

När det kom till att beskriva ett tryggt och otryggt barn på förskolan beskrevs de utav informanterna på lite olika sätt.

> Maja: *Trygga barn vågar delta på sin nivå och är med och försöker leka eller observerar andras lek.*

Nikolina tolkar frågan lite annorlunda och beskriver föräldrarnas viktiga roll för att få trygga barn.

> Nikolina: *Barnen är trygga när barnen tyr sig till sina föräldrar och föräldrarna klarar av att läsa av barnets behov, uppmuntrar ett utforskande och barn som vågar ta steget men kan komma tillbaka.*

Evelina tolkar frågan på samma sätt som Maja men uttrycker den på ett annat sätt och säger

> Evelina: *Ett tryggt barn kan vara allt och ingenting. Tryggt barn kan antingen ha lätt för att knyta an eller tvärtemot.*

5.2 Förskollärarnas beskrivning av otrygga barn

När vi frågar informanterna om hur de skulle beskriva ett otryggt barn är de flesta överens om att det är ett barn som ofta har nära till gråt och väldigt svårtröstad. Vi kunde se olika svar gällande om ett otryggt barn söker närhet eller inte hos förskollärarna. Helena beskriver att ett otryggt barn söker vuxnas uppmärksamhet och säger

> Helena: *Ett otryggt barn är ett barn som söker vuxen uppmärksamhet hela tiden, nära till gråt och har svårt att göra saker själv.*

Vidare beskriver informanten Maja ett otryggt barn tvärtemot hur Helena uttryckte sig. Hon menar på att för henne är ett otryggt barn ofta ledsen men trots det vågar inte barnet söka närhet hos förskollärarna. Nikolina och Karin lyfter de otrygga barnet som antingen eller och säger

> Nikolina: *Det otrygga barnet kan vara att barnet har ett annorlunda beteende, arg, ledsen, svårtröstad, vill inte ha närhet, kan behöva en vuxen nära sig hela tiden. När man vet detta kan man lägga ner mer tid på det barnet. Detta upptäcker man lättast över längre tid.*

> Karin: *Ett otryggt barn är antingen väldigt öppen eller väldigt reserverad. Väldigt starka känslor, helst till de ledsna. Ibland klängiga men ibland avståndstagande. Oroligt i sitt beteende, växlar från aktivitet till aktivitet och kan inte vara kvar för länge. Eller bara är kvar på ett enda ställe och aldrig utforskar.*

Informanterna konstaterar att barn kan uttrycka otrygghet på olika sätt. De pekar särskilt på att de flesta otrygga barn har nära till gråt. Vissa otrygga barn kan visa en stark önskan att hålla sig nära en vuxen medan vissa otrygga barn kan visa en stark önskan av avvaktande.

5.3 Föräldrarnas roll i att skapa trygghet för barnet

Att skapa trygghet för barnet är inte bara förskollärarnas roll utan här kommer även föräldrarna in i bilden. Under intervjuerna med förskollärarna var det många som tog upp vikten av föräldrar som är med och aktivt deltar under inskolningarna, då de menar på att det signalera trygghet till barnet som bidrar till att barnet vågar utforska förskolans miljöer. Maja och Helena uttrycker att föräldrarna har ett stort ansvar och säger;

> Maja: *Jättestor roll, de har lika stort ansvar vid inskolningen som oss pedagoger. De är viktigt att de visar tydligt att det är tryggt och roligt på förskolan.*

Hon berättar också att de föräldrar som är otrygga lätt för över de på barnen ex: när de lämnar på förskolan och föräldern gång på gång kramar ”en sista kram”. Detta skapar ett onödigt hinder för barnet.

> Helena: *Stort ansvar! Vi jobbar och kommunicerar mycket med föräldrarna att det är deras ansvar att vara glada och prata glatt om förskolan till barnet, då de speglar sig vidare till barnet. “Har du upplevt svårigheter kring detta?”. Jag har upplevt föräldrar som förstärker det och vill att barnet ska gråta. Jag har nästintill behövt skola in föräldrar och inte barnen vid flera tillfällen. Trots att barnet var jättetrygg och sprang runt glatt och utforska satt föräldern och grät.*

Helena tar upp situationer där hon stött på föräldrar som försöker få barnet att gråta när föräldrarna skall säga hejdå. Hon har även stött på situationer vid inskolning då föräldrar kan ha försvårat det för barnet. Föräldern skall finnas där och utbringa trygghet till barnet och i denna situation utbringar föräldern otrygghet medan barnet visar på trygghet. Nikolina lyfter flera olika tips på hur föräldrar skall förhålla sig och säger:

> Nikolina: *Inte smyga ut, det är viktigt att vårdnadshavarna vet vad dom kan förvänta sig utav oss och tvärtom, inte prata om oss utan med oss, berätta vilka krav vi ställer på dom. Ha en bra kommunikation och upplys om hur verksamheten ser ut.*

Informanterna lyfter vikten av att ha en öppen och respektfull dialog mellan personal och föräldrar. De beskriver även deras syn på föräldrarnas roll och ansvar av att skapa trygghet för deras barn under inskolningen i förskolan. De flesta informanterna uttryckte sig att det mest avgörande är att föräldrar utbringar en trygghet när de lämnar sitt barn på förskolan. De menar på att det lätt speglar av sig på barnet. Förskollärarna Karin och Felicia utrycker sig:

> Karin: *De är med under inskolningen och då kan föräldrarna signalera sina egna känslor till barnet. Så det spelar en roll. Är föräldern orolig och signalerar det till barnet så det blir svårare. Genom aktiv delaktighet med föräldrar känner barnet en trygghet och vågar sig längre och längre ifrån för att utforska förskolans miljöer, lära känna andra barn och oss pedagoger.*

> Felicia: *Huvudansvaret är på pedagogerna, det är pedagogerna som ska hjälpa barnet få trygghet, det är vår arbetsplats, sen ska föräldrarna tillmötesgå våra önskemål och dom har ett ansvar att dyka upp och engagera sig i sina barn.*

Den enda informanten som uttryckte att föräldrarna inte har ett jättestort ansvar var förskolläraren Evelina. Hon menade på att det största ansvaret ligger hos förskollärarna och sedan finns föräldrarna där som stöd och får barnen att känna sig trygga i den nya miljön.

> Evelina: *Inte jättestort ansvar här hos oss då det största ansvaret ligger hos oss. Men det är viktigt att föräldrarna visar delaktighet och visar att de är nyfikna. Det gör att barnen vågar utforska. Man vill att det ska gå så bra som möjligt för dem på förskolan. Sedan utefter hur det går efter inskolningen försöker vi säga till föräldrarna om barnet behöver kortare dagar, eller längre tid här. De brukar vara väldigt mottagliga.*

5.4 Framgångsfaktorer vid inskolning

Vid intervjuerna så frågar vi alla informanterna vad de ser som framgångsfaktorer vid inskolningen för att få trygga barn och informanterna var överens om att inskolningen är en viktig del av omsorgsuppdrager för att få trygga barn. Svaren vi fick var följande:

> Maja: *Lång inskolning är bäst. Då hinner man lära känna barnet gradvis och vår inskolning som är 2 veckor ger barnen tid att lära känna våra rutiner.*

Maja förklarar att deras inskolning vilar på trygghet och att de därför är en inskolningspedagog och att inskolningen sker långsamt. Maja tycker att två veckor är en lagom tid för att få en långsam introduktion i förskolans värld, hon påpekar dock att det är viktigt att individanpassa inskolningen så 2 veckor är grunden som avviks ifrån.

> Nikolina: *Så viktigt, helt avgörande för barnet och föräldern. Där vi utgår från de som är bäst för barnet, vi måste vårda den relationen då föräldrarna lämnar det viktigaste dom har. Det är viktigt att vi är med och leker med barnen på golvet, inkludera barnen. Flerspråkiga barn och föräldrar behöver vi visa konkret vad vi menar för att minska feltolkningar.*

Nikolina lyfter vikten av att involvera flerspråkiga föräldrar. Hon ger flera tips på till exempel bildstöd, tecken och upprepning på metoder vid inskolning av flerspråkiga barn och föräldrar. Nikolina menar att tydlighet är en viktig del för att få en bra kommunikation vid inskolning. Då särskilt viktig vid flerspråkighet.

> Helena: *Jag föredrar den gamla traditionella inskolningen som håller på i cirka två veckors tid. Där man ökar tiden utefter barnet. Där man utgår från barnets behov och hur relationen mellan pedagog och barn är. Vi utgår från barnet och jämför inte med andra barn. Utan behöver barnet månader på sig att inskolas så får det ta det. Vi sätter framför allt inte de vuxnas behov framför barnets. Vi bryr oss om barnet och barnens bästa går alltid först.*

Helena ser barnets roll i inskolningen som en central del. Det är barnet som ska styra inskolningen med hens individuella behov. För att få en så bra inskolning som möjligt enligt Helena ska barnets behov gå först och den viktiga anknytningen mellan barn och pedagog ska vara utgångspunkten.

> Karin: *Den är otroligt viktig. Det ska få ske i barnets takt, man kan locka men inte forsera något. Ibland kommer platåer man behöver komma över men man ska vara*

väldigt försiktig. Man ska ta det i barnets takt och inte föräldrarnas. Det kan ske på massa olika sätt och det är så olika från barn till barn. Vissa har en anknytningsperson och vissa har fler. Vi strävar efter att de ska ha flera anknytningspersoner så att det blir lättare för alla parter.

Karin påpekar att det är en strävan i förskolan att barnet ska ha flera anknytningspersoner då de blir lättare för alla parter. Vid frågan om vilka alla parter är så svarar Karin att det blir lättare vid vikarieanskaffning om barnet inte är beroende av en viss pedagog. Alla pedagoger på avdelningen ska lägga ner energi på att skapa en god relation med barnet.

5.5 Kartläggning av trygghet och omsorg

Informanterna beskriver hur de kartlägger barnens individuella behov och de ser lite olika ut på de olika verksamheterna. Maja och Helena upplevs ha ett tydligt arbetssätt för att upptäcka otrygghet i barngruppen.

> Maja: *Vi för dialog hela tiden med varandra, då alla barn och inskolningar är olika, vi skriver aldrig ner något kring barnets trygghet. Det är viktigast att skapa trygga barn, inte undervisning. Det hade kunnat vara hjälpsamt med ett kartläggningsmaterial men det finns inte tid att använda det på förskolan.*

> Helena: *Vi brukar sitta på planeringen en gång i månaden och gå igenom barn för barn. På det sättet ser man att det händer och utvecklas saker hos barnet. Framför allt med trygghet och omsorgsdelen. Under inskolningar har vi observerat och fört dialoger oss pedagoger i mellan. Då har det hänt att vi behövt möblera om på våra rutiner. Vissa barn tyr sig mer till en viss pedagog. Då har vi vart flexibla och bytt till exempel matplats på barnet eller pedagogen. Detsamma när det kommer till att ta emot barnet på morgonen och byta blöja.*

Ett annat arbetssätt vi ser i informanternas berättande är Evelina och Nikolina som använder sig av kartläggning endast då de ser ett avvikande beteende hos barnet.

> Evelina: *Det blir väl snarare om det är kopplat till onormalt beteende. Om det märks att de behöver mer omsorg. Det finns barn som är jättesjälvständiga. Då behöver man jobba lite mer på omsorg hos barnet.*

> Nikolina: *Vi gör det genom observation, Vi gör oftast de med de barn vi upptäcker har det tuffare, Vi får mycket information av föräldrar och får ofta en bra grund utav dom, vi delger varandra vår kartläggning på gemensam planering, dokumenterar blöjor, snuttar, gosedjur, sovtid osv…*

5.6 Trygg omsorgsmiljö

Samtliga förskollärare betonar vikten av trygghet i förskolan upprepande gånger under intervjuerna. Men vad betyder en trygg omsorgsmiljö för dem? Nedan besvarar informanterna vad de anser att en trygg omsorg betyder för dem. När Nikolina fick frågan besvarade hon den utifrån inskolning och på följande vis:

> Nikolina: *Varje inskolning ser olika ut utifrån individ och föräldrar, vi ser varje individuellt barn för den hen är, barnet får möjlighet och stöd att utforska och kan samtidigt komma tillbaka för att tanka energi och kärlek. Att vi leker och hjälper barnen, har snällt tonläge och snäll, har trygg miljö, tolkar deras signaler. Vid tvåspråkiga barn är det svårare så där behövs tydligt bildstöd. Vid trygga barn tar de lättare till sig kunskap.*

Nikolina lyfter ett tillvägagångssätt vid inskolningen som innebär att förskollärarna strävar efter att skapa en trygghet och anpassar den utifrån både barnet och deras föräldrar. Inskolningen är barnets första tid på förskolan och det är då tryggheten utvecklas. Genom att bidra till en tryggare start för barnet är det viktigt som förskollärare att vara närvarande och finnas där som stöd för barnet när de vill utforska förskolans miljö.

> Maja: *Att vi har möjlighet att finnas där och se alla barnen, finnas där för närhet eller bara för ett bekräftande. Alla får en individanpassad omsorg.*

> Evelina: *Man är där för barnet så gott det går. Utgår från barnet. Barnet känner sig säkra vid toalettsituationer, ombyten, våga komma fram. Visa intresse för barnet och bekräfta deras behov.*

> Felicia: *Att man är närvarande, det ska finnas tid till alla barnen. När någon ser dom. Stabil och närvarande personal.*

Maja, Evelina och Felicia lyfter vikten av att finnas där för barnet så gott som det går. Det vill säga att vara en närvarande pedagog som skapar förutsättningar för att barnet skall få en så trygg omsorgsmiljö som möjligt på förskolan. De flesta förskollärarna är överens om att det är viktigt att se barnet och bekräfta barnet. Karin belyser vikten av att tillåta barnet vara sig själv. Vidare lyfter hon att det är okej att sätta gränser men att bemöta barnet på ett schysst sätt och inte avfärda barnet.

> Karin: *Att vuxna bemöter barnet där de befinner sig. Inte attackerar barnet eller tar barnet. Möter barnet på samma nivå. Att det är tillåtet att vara allt som man är: ledsen, glad, att man pratar eller inte pratar. Att vuxna inte avfärdar barnet. Okej att sätta gränser och vägleda men ändå bemöta barnet på ett schysst sätt.*

Helena poängterar att det handlar om att personalen har en gemensam samsyn på värdegrundsfrågorna och säger:

> Helena: *Det är när personalen har en gemensam samsyn på värdegrundsfrågor. Att alla är överens och har samma förhållningssätt. Finns där för barnen och bekräfta dem.*

5.7 Förbättringsmöjligheter kring omsorgsarbetet

När vi frågar informanterna om de ser några hinder i förskolan är de alla överens om att tiden gör det svårt att hinna med omsorgsarbetet. Det är tiden eller personalbristen som gör att barn missas eller får vänta för länge på ett bemötande i sina känslor. Citaten nedan beskriver informanternas hinder:

Maja: *Ja, det är tiden räcker inte till. Barn som tar mycket plats får bättre omsorg än de tysta barnen. Personalbrist gör också att vi brister i omsorgsuppdraget.*

Nikolina: *Tiden räcker inte till, på grund av möten, administration, raster, lär tillfällen, undervisning, särskildanpassning. Dessa saker tar tid från andra barn. Flerspråkiga barn, när vi inte kan förstå vad barnen vill.*

Karin: *Är det mer än ett barn som känner sig ledset så känner man sig direkt otillräcklig. Till exempel när fler barn klänger på än. Man jobbar väldigt mycket med människors känslor. Vissa kan stänga av det och vissa kan inte. Ett utav de svåraste jobben att jobba med andra människors känslor.*

Även barngruppernas storlek verkar informanterna vara överens om att det är ett hinder i förkollärarуppdraget då de känner sig otillräckliga i deras roll som förskollärare.

Helena: *Det är stora barngrupper och många små barn. De kräver mycket omsorg. Därav brister det i tiden när det kommer till utbildning. Omsorgsbiten prioriteras på en småbarnsavdelning samtidigt som mycket annat får stå tillbaka. Att se progression i barns lärande till exempel.*

Felicia: *Ja, det är barngruppernas storlek som sätter stopp många gånger, det är för många barn på få personal.*

Men de belyser också det faktum att det endast är full personalstyrka några få timmar mitt på dagen då det är möten, raster och olika scheman för pedagogerna. Detta gör då att schemat i praktiken inte täcker 1 pedagog på 5 barn, som är informanternas gemensamma riktmärke vad gäller barnantal.

Pedagogen behöver kunna ta rollen som anknytningsperson och grunden för det arbetet läggs vid inskolningen enligt våra informanter. Nedan berättar informanterna hur de bemöter barnens anknytningsbehov:

Maja: *Vid inskolningen går det lätt, då har vi en pedagog på ett barn och kan ge en god omsorg där vi upptäcker barnets behov, efter avslutad inskolning är det mycket svårare då det inte finns tillräckligt med personal för att se alla barn. De barnen som gråter högt och visar tydligt fysiskt visar att de är otrygga går oftast först. De tysta barnen glöms tyvärr bort ibland.*

Felicia: *Det är svårt när de är för många barn, man vill ta över anknytningspersonens arbete, men det finns inte alltid möjlighet till det på grund av många barn och lite personal. Ibland får barnen vänta länge på tröst.*

6 Diskussion

I detta avsnitt kommer vi att diskutera valet av metod och resultat kopplat till tidigare forskning samt litteratur och styrdokument.

6.1 Resultatdiskussionen

Vårt examensarbete är student initierat då vi vill fördjupa oss mer kring trygghetens betydelse vid inskolning och vikten av omsorgsarbetet för fortsatt lärande. Vi ville ta reda på anknytningens betydelse för omsorgsutövningen och hur den påverkar eller inte påverkar barn vid tidig förskolestart (1 år).

I resultatdiskussioner kommer vi väva samman resultatet med delar av forskning som finns inom omsorg och anknytnings området. Vi har valt att dela in detta i tre teman, trygg inskolning, anknytningsbehoven för de yngsta barnen (1år) och förbättringsmöjligheter. Resterade tre delar av diskussionen är: *metoddiskussion,* där vi går igenom hur vi resonerat kring val av metod. *Didaktiska konsekvenser,* där vi beskriver vad vi lärt oss genom vårt utvecklingsarbete och vad vi ser att det får för konsekvenser för vårt uppdrag. Slutligen har vi med rubriken *vidare forskning*, under denna rubrik diskuterar vi vad vi fått för tankar under arbetets gång och vad vi blivit nyfikna på att lära oss mer om. Vi beskriver även under denna rubrik vad vårt arbete kan bidra med för att se ett framtida forskningsbehov.

6.1.1 Trygg inskolning

Lpfö18 (2018) lyfter vikten av att erbjuda barn tillsammans med vårdnadshavare en god inskolning. Baserat på den utförda analysen av det insamlade materialet visar resultatet på att förskollärarna aktivt arbetar med att skapa en trygghet för både barnet och föräldrarna vid inskolning då de anser att det är en central del av omsorgsuppdraget.

Genom en öppen och respektfull dialog mellan personal och föräldrar kan pedagogerna komma långt i trygghetsarbetet. Niss (2009) lyfter den respektfulla dialogen som en viktig faktor till att få barnet att känna trygghet på förskolan. De flesta informanterna uttryckte sig att det mest avgörande är att föräldrar utbringar en trygghet när de lämnar sitt barn på förskolan. De lyfter också som Niss (2009) vikten av en trygg relation mellan förskollärarna och föräldrarna och menar på att de också speglar av sig på barnet. Alla dessa faktorer kan vara en bidragande faktor till hur inskolningen går och hur barnet anpassar sig till förskolan.

Informanterna lyfter flera olika tips på hur flerspråkiga föräldrar kan involveras mer och få känna en trygghet med att lämna sitt barn på förskolan. Tecken, bildstöd och upprepningar på metoder vid inskolning är tips som benämns.

Resultatet visar också på att majoriteten av de intervjuade förskollärarna anser att de föredrar den gamla traditionella inskolningen som pågår i cirka två veckor. En två veckors inskolning ger föräldrar och barn möjlighet att lära sig de rutiner, regler och normer som finns på förskolan. De betonar vidare att inskolningen är individuell och därav bör ökningen av antal timmar barnet är på förskolan ske utefter barnets egna förutsättningar. När barns trygghetsbehov prioriteras under inskolningen som i detta fall kan vara längre inskolning och de får möjlighet att utveckla nära relationer med en eller flera pedagoger, kommer de flesta barnen att känna sig trygga anser Broberg m.fl. (2023). De kommer även ges bättre förutsättningar att klara av olika situationer på förskolan som exempelvis lämningar och hämtningar.

Barns självständighet ser Broberg m.fl. (2023) ha en korrelation till barnets ankytningsmönster. Otrygga barn har svårare att vara självständiga i jämförelse till barn med trygg anknytning. Informanterna talar om att de trygga barnen vågar utforska och leka på

egenhand mer än de otrygga barnen. De poängterar att barnen ska kunna känna sig trygga med sina pedagoger och veta att de alltid är närvarande och kan stötta där de behövs, detta tror informanterna skapar trygga barn. Detta beskriver ett barn med ett tryggt anknytningsmönster, där barnet har en trygg bas och säker hamn att gå till i form av en pedagog på förskolan.

I resultatet lyfter informanterna vikten av att finnas där och bekräfta barnet så gott som det går. Det vill säga engagerade pedagoger som även Simonsson och Thorells (2010) beskriver som en bidragande faktor till att kunna skapa trygghet för barnet vid inskolning. Kihlbom (2009) lyfter att det finns barn som inte vågar visa något intresse av att söka närhet hos förskolläraren. I sådana fall är det extra viktigt att pedagogerna är engagerade och hittar sätt att nå fram till dessa barn.

6.1.2 Anknytningsbehovet för de yngsta barnen (1 år)

För barn som går på förskolan är pedagogen en viktig person i barnets liv. Broberg m.fl. (2012) beskriver med hjälp av Bowlbys anknytningsteori att barnet behöver någon de kan ha som tillfällig anknytningsperson medan föräldrarna är frånvarande. Därav blir det lättare för både barnet och pedagogerna om barnet utvecklat en tillfällig anknytning till en utav pedagogerna på förskolan. Den pedagogen kommer barnet lita på och vända sig till när det vill bli tröstat när barnet inte kan vända sig till sin/sina primära anknytningspersoner, detta framför allt i början av inskolningsperioden. I resultatet beskrivs inskolningsprocessen och där framgår de att alla arbetar med en inskolningspedagog, och när barnet sedan känner sig trygg får de stöttning i att skapa relationer till de andra pedagogerna på avdelningen.
Att ha en inskolningspedagog upplevs vara ett framgångsrikt sätt att skapa en trygg introduktion. Raikes (1993) studie om små barns anknytning till deras pedagoger styrker detta påstående. Studiens resultat visade att barnen som hade en engagerad anknytningsperson blev tryggare, när det ofta sker förändringar i personalgruppen eller miljön ser Raikes (1993) att det finns risk att barnens stress ökar.

Trygghet är något vi skapar över tid, Broberg m.fl. (2012) och Kihlbom (2009) beskriver att det krävs tid och engagemang från förskolan för att barnet ska känna sig trygg och skapa en anknytning till en eller flera pedagoger. Resultatet från våra intervjuer styrker detta, tiden och engagemanget är som allra högst under inskolningsperioden. När det kommer fler barn in i grupperna läggs mer av tiden på de nyaste barnen. Detta gör att inskolningen är särskilt viktig då inte tiden räcker till i den ordinarie verksamheten i lika stor utsträckning.

Kihlbom (2009) lyfter att det finns barn som inte vågar visa något intresse av att söka närhet hos förskolläraren. I sådana fall är det viktigt att förskollärarna hittar sätt att nå fram till dessa barn. Resultatet visar på att förskollärarna har en viktig roll i att fungera som en trygg bas och säker hamn.

6.1.3 Förbättringsmöjligheter

Singer och Wong (2019) beskriver riskerna med att barnen börjar i förskolan tidigt i relation till det ekonomiskt påfrestande läget skolan och förskolan ofta är i. Genom att vara medveten om att exempelvis personalbrist kan resultera i ett rutinmässigt omsorgsutövande i stället för ett individanpassat, kan förskollärarna använda sig av denna kunskap för att finna lösningar

på problemet. Vårt resultat påvisade risker med att ha för få personal eller för lite tid med barnen. Det kunde enligt resultatet leda till att barnen får vänta länge på att få den omsorgen de behöver för att känna sig trygga på förskolan. Både personalbrist och för stora barngrupper lyfter Broberg m.fl. (2023) som ett problem då de påverkar pedagogernas förutsättningar att tillgodose omsorgsbehovet. Ofta räknas personaltätheten ut på att det ska vara 1 pedagog på ca 5,1 barn menar Broberg m.fl. (2023). Vårt resultat visar på att under stor del av dagen är det inte 1 pedagog på 5,1 barn.

Både Niss (2009) och Kihlbom (2009) lyfter vikten av att ge uppmärksamhet och bekräftelse till barn i åldern mellan ett och tre år. Niss (2009) beskriver också att speciellt yngre barn behöver förskollärare som aktivt visar dem att de är intresserade av att förstå och dela barnets upplevelser. Vi kan utifrån resultatet se att dessa faktorer är viktiga för att skapa en trygg omsorgsmiljö för barnen på förskolan. Att då vårt resultat tyder på att det inte finns tillräckligt med personal på plats i förskolan under delar dagen ser vi som en förbättringsmöjlighet för att bemöta barnen i den utsträckning som behövs för att skapa barn med trygga anknytningsmönster.

Vi har tidigare beskrivit anknytningssystemet genom Wallroths (2010) tolkning av begreppet, han menar på att det är viktigt att pedagogerna som arbetar stöttar barnet med närhet vid otrygga situationer. Det är då enligt Wallroth (2010) fördelaktigt om det är den pedagogen som har starkast anknytning med barnet som erbjuder närhet och tröst. Att då resultatet synliggör att barnen ibland får vänta länge på tröst skulle kunna ses som oroväckande.

I och med problemet med att ge omsorg när barnens anknytningssystem startar till de barn som är i behov, frågade vi informanterna kring hur de upptäcker detta problem. Resultatet påvisar att de kartlägger barnen men endast de barn som har ett avvikande beteende. Johansson och Pramling Samuelsson (2001) beskriver förskolans uppdrag och där ingår uppfyllda anknytningsbehov som en del av omsorgsuppdraget förskollärare ska arbeta med. Alla barn har anknytningsbehov även de barn som inte har avvikande beteende. Att då erbjuda alla barn samma möjligheter kräver att alla barn får stöttning i sina känslor. Detta ser vi som ett förbättringsområde då även de barn som inte har avvikande beteende ska få känna trygghet och omsorg på förskolan oavsett vilket anknytningssystem barnet har.

I resultatet såg vi även en oro för förskolemiljöns påverkan på barns stress. Flera utav informanterna påpekade barngruppens storlek som ett hinder för omsorgsarbetets kvalité. Detta förbättringsområde lyfter även Vermeer och Van Jizendoorn (2006) genom att poängtera att stora barngrupper och lång tid ifrån vårdnadshavare är faktorer som påverkar barns mående. Resultatet upplyste oss också om att raster, möten och utbildningar är saker som tar tid från barngruppen och detta resulterar i att det är färre pedagoger i barngrupp större delar av dagen. Pramling, Williams och Sheridans (2015) studie lyfte också barngruppens storlek och menade på att förskollärare möter utmaningar i samband med barngruppens storlek och att dessa utmaningar påverkas deras förmåga att uppfylla läroplanens intentioner.

6.1.4 Metoddiskussion

För att samla kvalitativa data beslutade vi oss för att använda intervjuer. Inför intervjuerna förberedde vi flera frågor som vi använde som samtalsunderlag, vi ändrade frågor flera gånger innan intervjustart då vi inte direkt hittade rätt vad gällde kopplingen mellan intervjufrågorna och våra frågeställningar. När vi provkört frågorna och sett en tydlig koppling till vårt syfte och frågeställningar valde vi att utgå från frågorna i (bilaga 2). Inför intervjuerna valdes sex förskollärare ut och utifrån vår kvalitativa studie ansåg vi att det var lämpligt att använda oss

av samtalsintervjuer och det visade sig vara en bra metod. Vi upplevde att vi fick en mer personlig kontakt med informanterna och en djupare inblick i förskollärarnas tankesätt. Vi använde oss också utav röstinspelning under intervjuerna, vilket gav oss möjlighet att kunna fokusera fullt ut på informanten för att sedan kunna analysera intervjuerna i lugn och ro. Intervjuerna genomfördes i en lugn miljö och det ansåg vi vara positivt för att slippa bli störda. Om studien hade pågått under en längre tidsperiod hade det funnits möjlighet för oss att intervjua fler förskollärare samt mer tid för att analysera intervjuerna och resultaten.

Under intervjuernas gång använde vi oss av våra förutbestämda frågor och sonderande frågor, vilket Kvale och Brinkmann (2014) betonar som viktigt. I efterhand anser vi att vi skulle kunnat ställa lite fler följdfrågor till förskollärarna då det möjligtvis hade kunnat ge oss mer djupgående svar. För att få en mer avslappnad intervju tror vi även att det hade varit fördelaktigt att avsätta mer än 30 minuter per intervju, detta för att hinna få med förskollärarens mer fria tankar om trygghet vid inskolning. Trots det upplever vi att vi fick svar som var relevanta till vårt syfte och frågeställning under våra intervjuer.

Vi var först inne på livsvärldsfenomenologin som teoretisk utgångspunkt men vi insåg att vi då hade behövt ändra empirins insamlingsmetod till observationer eller intervjuer med barnen. Vi kom fram till att det hade blivit en för stor utmaning att genomföra det med så små barn. Eftersom barnen oftast inte kan tala vid 1 år blir en sådan studie omöjlig att genomföra genom intervjuer med barn. Observationer var då alternativet som kvarstod och med den begränsade tiden vi hade ansåg vi att även detta tillvägagångssätt för att samla in empiriskdata var ogenomförbart.

Vi tittade även på möjligheten att få in empiriskt data till vårt examensarbete genom enkäter. Men insåg att vi behövde möjligheten att ställa följdfrågor och fördjupa oss i informantens erfarenheter kring omsorgsarbetet. Detta gjorde att mängden informanter inte blev lika stor som det hade kunnat bli genom enkäter. Men svaren blev mer fördjupade och vi fick även möjlighet att sammanfatta intervjuerna som en helhet snarare än delar, som även passar vårt examensarbete bättre då vi utgått från en fenomenografisk analysmodell.

6.1.5 Didaktiska konsekvenser

Det vi lärt oss genom detta utvecklingsarbete är att lyssna in barnen, vara närvarande och lägga stort fokus vid anknytningsarbetet. Inskolningen är en liten del i barnens förskoletid men den lägger grunden för barnets intryck och förtroende för förskolan. Det är inskolningen som ger oss tiden vi behöver för att kunna skapa en anknytningsrelation till barnet och det är vårt första möte med barnets familj. Det är då vi har möjlighet att skapa relationer och förtroende som vi sedan kommer ha god användning av vid resterande tid barnet går på förskolan.

Vi utgår läroplanen för förskolans citat i vårt bemötande av barnen.

> ”*Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Den ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn*.” – lpfö18 (2018 s.7)

För att en verksamhet ska vara rolig och lärorik måste vi börja med tryggheten. Tryggheten lägger grund för barnets utforskande. Det har vi sett genom både resultatet och genom forskning från exempelvis Ainsworth och Bell (1970) som beskriver hur barnets trygghet påverkar barns utforskande.

Vi har också fått upptäcka förbättringsområden som vi kan ha med oss in i vår roll som förskollärare där vi i vårt uppdrag kan använda oss av resultatet när vi planerar vår verksamhet. Vi har även fått ta del av forskning och framgångsfaktorer där vi fått ta del av andras lyckade arbete med trygghet vid inskolning.

En oro som vi tar med oss i vår kommande yrkesroll som förskollärare är alla utmaningar vi kommer att stöta på. Något vi tycker är viktigt att fortsätta diskutera och forska kring efter vår studie är färdig är bland annat barngruppens storlek och hur det kan påverkas förskollärarnas möjlighet att uppfylla läroplanens intentioner som Pramling, Williams och Sheridan (2015) lyfter. Förskollärarna beskrev också barngruppens storlek som ett hinder samt att tiden inte räcker till.

Allt som vi har fått ta del av och lärt oss i vår studie kommer att ligga som grund i vår framtida roll som förskollärare när det gäller vårt tankesätt kring inskolning. Med den grunden hoppas vi att vi kommer att kunna skapa trygghet för många barn i förskolan.

6.1.6 Vidare forskning

Under vårt arbete har frågor kring barns tidiga förskolestart varit ett intresse som blivit mer och mer aktuellt för oss. Vi upptäckte i intervjuerna att barnen ofta får vänta länge på tröst och omsorg vid stora barngrupper och personalbortfall. Detta fick oss att fundera kring om de yngsta barnen (1år) får den omsorgen de behöver för ett tryggt anknytningsmönster.

En sådan studie är för komplext att skriva om i ett examensarbete då vi tror att barnen som inskolas behöver följas under flera år för att studien ska visa ett tillförlitligt resultat. Anknytningsmönster är något som tar längre tid att förändra och etablera än 2 månader som är tiden vi haft för vårt examensarbete. Vi tror att små barns anknytning och hur de påverkas av tidig förskolestart skulle vara intressant att undersöka vidare då samhället bygger på att föräldrar ska komma ut i arbetslivet och att alla barn som föds till slut ska vara anställningsbara.

Vi har sökt forskning om hur barn påverkas av tidig förskolestart (1år) och hittat några artiklar, men de är äldre forskning som inte säkert kan generaliseras till dagens barn. Forskningen som diskuterar detta ämne men även finns med i detta utvecklingsarbete är Dalli (1999) och Raikes (1998). Ytterligare en artikel vi hittat som handlar om detta ämne är Howes m.fl. (1988), dock är denna forskning också äldre och inte säkert tillämpbar på dagens barn. Vi ser att det är svårt att hitta aktuell forskning kring detta ämne och att det eventuellt finns ett forskningsglapp som vi tror kan ha stor betydelse för barns utveckling.

Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter (UNICEF Sverige, 2018) beskriver i artikel tre att alla beslut som rör barnet skall beakta barnets bästa. I och med detta ser vi att det finns ett behov av mer forskning för att kunna ta beslut som är för barnets bästa.

7 Referenslista

Ainsworth Salter, D, M & Bell, M, S. (1970) Attachment, Exploration, and Separation: Illustrated by the Behavior of One-Year-Olds in a Strange Situation. *Child development, 41,49-67.*https://doi.org/10.2307/1127388

Ainsworth, M. D. S., & Bowlby, J. (1991). *An ethological approach to personality development*. American Psychologist, 46, 331-341 DOI: 10.1037/0003-066X.46.4.333

Broberg, M., Hagström, B. & Broberg, A. (2023). *Anknytning i förskolan: vikten av trygghet för lek och lärande*. (Andra utgåvan). Stockholm: Natur & Kultur.

Broberg, Malin, Hagström, Birthe & Broberg, Anders (2012). *Anknytning i förskolan: vikten av trygghet för lek och lärande.* Natur & Kultur

Brodin, J. & Renblad, K. (2012) Kvalitén i förskolan påverkar barns välbefinnande. Några förskolechefers syn på den nya läroplanen och kvalitet i förskolan. *Socialmedicinsk tidskrift.* 89. 4–5, 416– 424

Commodari, E (2013). Preschool Teacher Attachment, School Readiness and Risk of Learning Difficulties. *Early Childhood Research Quarterly, 28, 1, 123-133.*

Dahlgren, L.O & Johansson, K (2019). Fenomenografi. I A. Fejes & R. Thornberg (Red.), *Handbok i kvalitativ analys* (s.179-191). Liber.

Dalli, C. (1999). Starting child care: What young children learn about relating to adults in the first weeks of starting child care. *Early Childhood Research & Practice, 2(2), Early childhood research & practice, 2000, Vol.2 (2)*

Eriksson, Barajas, K., Forsberg, C., & Wengström, Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap. Vägledning vid examensarbeten och vetenskapliga artiklar.* Natur & Kultur.

Howard, K., Martin, A., Berlin, L J., & Brooks-Gunn, J. (2011). Early mother- child separation, parenting, and vhild well-being in Early Head Start Families. *Attachment & Human Development,(13), 5-26. DOI: 10.1080/14616734.2010.488119*

Howes, C. & Hamilton, E. (1992) Children's Relationships with child care teachers: *stability and concordance with parental attachments*, 63, 867-878 https://www-jstororg.ezproxy.ub.gu.se/stable/1131239?sid=primo *https://doi.org/10.1016/S0885-2006(05)80070-5*

Howes, C., Rodning, C., Galuzzo, D. C., & Myers, 1. (1988). Attachment and child care: Relationships with mother and caregiver. *Early Childhood Research Quarterly*, 63, 867-878. DOI: 10.2307/1131239

Johansson, E & Pramling Samuelsson, I. (2001). Omsorg – en central aspekt av förskolepedagogiken exemplet måltiden. *Pedagogisk Forskning*, 2, 81-101.

Kihlbom, M. (2009). Barns utveckling. I: Kihlbom, M., Lindholt, B & Niss, G (Red). *Förskola för de allra minsta: på gott och ont*. Stockholm: Carlsson

Kroksmark, T. (2007). Fenomenografisk didaktik – en didaktisk möjlighet. *Didaktisk tidskrift* (17), 2-50

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014) *Den kvalitativa forskningsintervjun.* Lund: Studentlitteratur

Läroplanen för förskolan: Lpfö 18 (2018). Stockholm: Skolverket https://www.skolverket.se/undervisning/forskolan/laroplan-for-forskolan/laroplan-lpfo-18-for-forskolan

Niss, G. (2009). Samspelet mellan barn och vuxna. I: Kihlbom, M., Lindholt, B & Niss, G (Red). *Förskola för de allra minsta: på gott och ont*. Stockholm: Carlsson

Pramling Samuelsson, I., Sheridan, S., Williams, P. (2015). Stora barngrupper i förskolan relaterat till läroplanens intentioner. *Nordic early childhood education research journal*, 9(7), 1–14.

Raikes, H. (1993). Relationship Duration in Infant Care: Time with a High-Ability Teacher and Infant-Teacher Attachment. *Early Childhoopd Research Quarterly, 8, 309-325.*

SFS 2010:800. Skollag. https://www.riksdagen.se/sv/dokumentlagar/dokument/svenskforfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

Simonsson, M & Thorell, M (2010). Att börja på förskolan: Ett exempel på barns sociala samspelsprocesser under inskolningen. *Linköping: EDUCARE*, vol.6, s.53-72. https://ojs.mau.se/index.php/educare/issue/view/69/19

Singer, E. & Wong, S. (2019). Emotional security and daycare for babies and toddlers in social-political contexts: reflections of early pioneers since the 1970s. *Early child development and care, 191:3,461 474,* *https://doi.org/10.1080/03004430.2019.1622539*.

Sommer, D. (2005) *Barndomspsykologi utveckling i en förändrad värld.* Liber.

UNICEF Sverige (2009). *Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter.* Stockholm: UNICEF Sverige.

Vermeer, H. & Van Ijzendoorn, M-H. (2006) Children's elevated cortisol levels at day care: a review and meta analysis. *Early Childhood Research Quarterly*, 21, 390–401. DOI: 10.1016/j.ecresq.2006.07.004

Vetenskapsrådet (2012). Forsknings etiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. Vetenskapsrådet. https://www.vr.se/download/18.68c009f71769c7698a41df/1610103120390/Forskningsetiska_principer_VR_2002.pdf

Vetenskapsrådet (2017). God forskningssed. Vetenskapsrådet. https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God forskningssed_VR_2017.pdf

Wallroth, P. (2010) *Mentaliseringsboken*. Karneval

Bilaga 1

Informationsbrev

Hej alla förskollärare!

Vi är två tjejer som studerar till förskollärare där vi har valt att undersöka hur förskollärare anpassar verksamheten för att fylla yngsta barnens behov (12 månader) av trygghet och omsorg vid inskolning. Syftet med studien är att få en förståelse hur förskollärare arbetar med omsorgsuppdraget i förskolan och hur de utformar sin verksamhet baserat på barnens individuella behov av trygghet och omsorg i förskoleverksamheten.

För att kunna samla in materialet kommer vi att genomföra samtalsintervjuer med verksamma förskollärare. För att kunna få en rättvis bild av alla kommer vi att intervjua er enskilt och intervjun beräknas ta cirka 30 minuter. Intervjuerna kommer att spelas in för att vi inte ska missa något som sägs under samtalet.

Utifrån de etiska principerna från vetenskapsrådet (2002) och Vetenskapsrådet (2017) vill vi meddela er att intervjun såklart är helt frivillig och du som deltagare kan avbryta när som helst i enlighet med informationskravet ifall något skulle kännas mindre bra. Vi vill även baserat på konfidentialitetskravet informera att vi endast kommer att använda de insamlade materialet i vårt examensarbete och vi kommer inte att använda oss av några riktiga namn eller vilken verksamhet ni arbetar på. Vi kommer även att radera allt empiriskt material efter godkänt examensarbete i samband med vetenskapsrådets nyttjandekrav. När du som förskollärare samtycker till att bli intervjuad kan vi starta intervjun.

Med vänliga hälsningar
Izabell Flodén Dinov och Julia Djupfeldt

Kontaktuppgifter:
Izabell Flodén Dinov
Email: gusdiniz@student.gu.se
Julia Djupfeldt
rauni.karlsson@ped.gu.se
Email: gusdjuju@student.gu.se

Handledare:
Rauni Karlsson
Göteborgs universitet
Email:

Bilaga 2

Intervjufrågor

- Hur länge har du arbetat som en förskollärare?
- Hur skulle du beskriva ett tryggt och otryggt barn (12 månader) ?
- Vad innebär en trygg omsorg enligt dig?
- När bedöms barnet vara tryggt på förskolan (12 månader) ?
- Vad är din syn på inskolningens betydelse för barnets trygghet i förskolan?
- Hur bemöter ni barnets behov av att bli bemött i anknytningsbeteenden?
- Vilket ansvar har vårdnadshavarna i att skapa en trygghet för barnen på förskolan vid inskolning?
- Hur gör du för att kartlägga barnets behov av omsorg?
- Upplever du att det finns hinder för dig som förskollärare kring omsorguppdrage